

Rožňavská diecéza

Syntéza synodálnych konzultácií

Zo strany diecézy boli počas roka, ktorého prebiehala diecézna fáza, ponúknuté tri témy na spoločné stretnutia vo farnosti. Z týchto stretnutí potom boli vypracované výstupy, ktoré bolo možné poslať ako spätnú väzbu na biskupský úrad pre vytvorenie záverečného jednotného dokumentu za celú diecézu.

Na možnosť vyjadriť svoj názor zareagovalo 24 farností: Dobšiná, Držkovce a Gemerská Ves, Gelnica, Heľpa, Hodejov, Holiša, Jaklovce, Jelšava, Krompachy, Lovinobaňa, Margecany, Mníšek nad Hnilcom, Muráň, Nálepko, Prakovce, Podkriváň, Revúca, Rožňava-mesto, Smolník, Stará Halič, Švedlár, Žakarovce, Tornaľa, Vidiná a 6 inštitútov zasväteného života/spoločností apoštolského života pôsobiacich v Rožňavskej diecéze: Dielo Ježiša Veľkého Opus J.S.S, Inštitút Dcéry Márie Pomocnice FMA, komunita Emanuel, Misijná kongregácia služobníka Ducha Svätého SSPS, Spoločnosť Božieho Slova SVD, Spoločnosť dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul DKL.

Správy z farností zachytávali aj rôzne postoj jednotlivých kňazov, ktorí sa vo väčšej miere vyjadrili optimisticky k iniciatíve stretnutí a ich využitiu, kde majú nádej, aj keď sú poslaní pracovať v malej farnosti, že každá snaha bude odmenená a aspoň niektoré časti synodality je možné udržiavať vo farnosti ďalej. V niektorých prípadoch však kňazi prezentovali aj svoj kritický názor, kde nevidia nádej oživiť farnosť a synodalitu posúvali viac na akademickú pôdu ako tému, ktorá neprinesie veriaci nič nové. V správach boli aj prvky reálneho zhodnotenia stavu farností, ktoré duchovne „prežívajú“ v zažitých koľajách, ale nie je v silách spoločenstva so súčasnými možnosťami posunúť veriacich k aktívnejšej a živšej účasti.

I. Úvod – Retrospektíva k piatim krokom synodálnej skúsenosti

1. krok: prijatie ohlásenia synody o synodalite

1. Motto Jubilejného roka 2000: „Kristus včera, dnes a zajtra“, ako udanie smeru Kristovej Cirkvi na ďalšie tisícročie, sa ukázalo silným duchovným pozadím, ktoré ponúklo plodnú perspektívu na prijatie ponuky zapojiť sa do synodálnej skúsenosti Božieho ľudu, bez toho, aby sme sa obávali, že zabľúdime na „nemeckú cestu“. Evanjeliová premisa, v ktorej sa Kristus ponúka, ako cesta, sa stala východiskovým bodom pre našu synodálnu púť.

2. Chceme nasledovať Krista, chceme ho nasledovať spoločne, jedine tak budeme spoločenstvom Božieho ľudu podľa Kristovej vôle, ktorú nám odovzdali svätí apoštoli a priniesli sv. Cyril a Metod, ktorá sa v nás zakorenila počas stáročí pôsobením bohabojného života a svedectva svätých, ktorí žili na tomto území. Predsavzatím duchovne zveľadiť Kristovu cirkev, nie vybudovať novú podľa vlastných predstáv, sme prekonalí prvotný pohľad na ohlásenie synody o synodalite, ako na riskantnú iniciatívu respektíve ako na strategický krok pre vyváženú „nemeckého synodálneho hnutia“ a začali sme synodu vnímať ako milostivý čas na hľadanie toho, ako byť autentickým Kristovým spoločenstvom v 21. storočí.

2. krok: oboznamovanie sa s materiálmi vydanými Generálnym sekretariátom synody biskupov a myšlienkami Svätého otca Františka o synodalite

3. Materiály a prejavy, ktoré vznikli s cieľom usmerniť synodálnu cestu a povzbudiť k zapojeniu sa, priniesli presvedčivý dôkaz o tom, že existuje úprimná vôľa obnoviť Cirkev v Duchu Svätom cez otvorený dialóg: cez „dialóg“ s Bohom a cez dialóg so spolupútnikmi na každej úrovni. Vznikla tak naliehavá požiadavka budovať osobný vzťah s Kristom cez modlitbu, aby sme sa priblížili k sebe v úmysloch a zjednotili sa v Kristovi. Táto výzva sa ako refrén ozývala medzi riadkami každému, kto sa otvoreným srdcom pripravoval na synodálne stretnutia čítaním Prípravného dokumentu alebo *Vademeca*. Rozpaky, ktoré sa objavili pri prvom čítaní obsiahlych tematických otázok, sa rozplynuli pri spoločnom zdieľaní, kde sa ukázala bohatá škála pohľadov a tým aj nových možných ciest.

3. krok: štart – rekolekcie o synodalite, príprava pracovných materiálov

4. Spoločenstvo bez organizácie, bez vlastných vnútorných štruktúr a riadenia nie je funkčné. Znova a znova sa potvrdzovala skúsenosť, že aj v spoločenstve Božieho ľudu je potrebný tak pastiersky úrad ako aj prorocký. Je potrebný človek, ktorý svojou autoritou riadi, poveruje a tiež aj ľudia, ktorí sú svojimi darmi schopní a ochotní naplňať ciele spoločenstva, ciele synody. Synoda o synodalite potvrdzuje, že napredovať sa dá len v organizovanej štruktúre. Dialóg sa dá viesť len tam, kde je vzájomná úcta a rešpektovanie istých pravidiel.

5. Samotné synodálne stretnutia vo farnostiach a spoločenstvách bez prípravných štúdií, stretnutí, materiálov a koordinácie by boli odsúdené na neúspech. Každý, kto sa otvoreným srdcom zapojil do synodálnej cesty, pochopil, že nejde o to, aby si každý na chvíľku prisvojil pastiersku berlu biskupa. Dôležitým zlomom v chápaní synodality – fungovania spoločenstva Božieho ľudu – bolo práve to, že bez štruktúr a poriadku, ani dobré nápady nie je možné často uskutočniť. K rozbehnutiu plodnej práce na poli synodalite bol nevyhnutný štartovací povel autority, rozdelenie kompetencií, zadanie úloh a určenie pracovného poriadku. Synoda o synodalite sa tak stala kurzom o spoločnej práci.

4. krok: synodálne stretnutia vo farnostiach a spoločenstvách

6. Kým pri predošlom kroku sa väčší dôraz kládol na inštitucionálnu stránku Božieho ľudu, pri spoločnej úvahe o súčasnosti a budúcnosti Cirkvi sa výraznejšie prejavila jej odkázanosť na dary Ducha Svätého. Z mnohých výstupov z farností je zreteľne vidieť, kde bol koordinátor stretnutia naladený na Ducha Svätého a vedel oduševniť prítomných až natoľko, že pri čítaní samotných zápisníc z týchto stretnutí sa čitateľovi pred duchovným zrakom objaví obraz, ako plameň Ducha Svätého zachvátil celú miestnosť.

7. Stretnutia boli v zmysle ponúkanej schémy na prvom mieste vychádzajúce z počúvania Božieho slova, ktoré nasledovala úvaha a meditácia ako chvíľa stíšenia, ktorá dovolila premyslieť každému zúčastnenému tému v osobnom priestore. Ticho kostola a adorácia ako miesto vhodné pre každého veriaceho, kde je skutočne priestor pre modlitbu a spoločenstvo, ktoré udržiava farnosť voviedlo prítomných k vlastnej sebareflexii, kde synodalita má na prvom mieste zanechať odkaz v samotnom človeku. Tak sa pristúpilo k otázkam, na ktoré vedeli veriaci lepšie zareagovať podporení práve predchádzajúcim priblížením témy.

8. Pohotovosť v reakciách, správny výraz, tón hlasu alebo gesto, usmerňujúca myšlienka, predvídavosť pred napätými situáciami, varovanie pred bezvýchodiskovými bludiskami sú pôsobením Ducha Svätého tam, kde ho pozvali a nechajú, aby sa prejavil. Plodné účinkovanie tretej Božskej osoby bolo pozorovateľné najmä v spoločenstvách, kde stretnutia predchádzala nielen formálna modlitbová príprava, ale aj spoločné rozjímanie a uvažovanie nad myšlienkami Svätého Otca o synodalite Cirkvi.

5. krok: príprava syntézy

9. Harmonický súlad zákonov prírody je vnímateľným prejavom neustálej prozreteľnej činnosti všemohúceho Boha, ktoré On určil pri stvorení sveta, avšak ešte výraznejšie je jeho harmonizujúce pôsobenie skrze Ducha, ktorý riadi slobodnú ľudskú vôľu. Je zázrakom Božej prozreteľnosti tá Cirkev, ktorá je spoločenstvom Božieho ľudu s bohatým pokladom rôznych pohľadov, predstáv a prístupov k samotnému životu Cirkvi. Jej jednota môže byť vnímaná len ako plod veľkňazskej modlitby sebaobetujúceho sa Krista, ktorý milosťou krstu zjednocuje všetkých vo svojom tajomnom tele. Pri tomto kroku sme sa opakovane mohli presvedčiť, že napriek bohato sa prejavujúcim charizmám a úprimnej otvorenosti na vnuknutia Ducha Svätého, ak vnútorná štruktúra pre výpadok jedného člena z chorobných príčin prestane fungovať, bez riadenia, bez zásahu pastiera sa Cirkev, jej práca a život, spomalí alebo zastaví.

II. Rozbor zhromaždených príspevkov

1. Synodalita - budovanie spoločenstva

10. Farnosti, či sú mestské alebo dedinské, väčšie alebo menšie ukazujú jednotný obraz silného poklesu praktizujúcich veriacich a aj poklesu počtu samotných pokrstených. Väčšinu spoločne kráčajúcich tvorí staršia generácia. Mladší, ktorí sú na spoločnej ceste, sú skutočne aktívnymi členmi spoločenstva, zapojení do života farností. Prítomní v našich komunitách prekonalí obraz Cirkvi ako spoločenstva, ktoré je len združením kléru a stotožnili sa s tajomným telom Krista a tak svoje spoločenstvo s Bohom prežívajú hlboko. Cítia sa a sú skutočne Božím ľuďom.

11. Tí, ktorí nežijú pravidelný sviatostný život, ktorí sú v spolení s Kristom a s jeho tajomným telom len zriedkavo a bohoslužby navštevujú len na veľké sviatky z tradície, sa vo veľkom počte pomaly vytrácajú zo života Cirkvi. Pre svoje deti už nežiadajú o krst, nechávajú ich rozhodnúť sa pre cestu viery až v dospelosti. Objavuje sa čoraz nižší počet prvoprijímajúcich detí a birmovancov. Vytráca sa zvyková nábožnosť, ako dôsledok už skôr strateného osobného presvedčenia a vzťahu s Bohom. V minulosti existovala mienka, že ide o užitočný proces očisty od formálnej viery avšak dnes aj samotní veriaci vidia, že korene moderného ateizmu sú hlbšie. Často sa opakujúcou otázkou staršej praktizujúcej generácie je, že čo pokazili vo výchove vlastných detí, keďže ani tie už dnes nemajú ochotu sa zúčastňovať na živote cirkvi.

12. Chýba silné spolucítenie s Cirkvou, ktoré by prekonal aj objavujúce sa škandály a trend nepatriť k spoločenstvu, ktoré zlyháva, pretože je v podstate súčasného človeka nebyť stotožňovaný so slabými a porazenými. Zdôraznenie božského rozmeru Cirkvi a záruky, ktorú dostala od Krista, že ani pekelné brány ju nepremôžu je naliehavou úlohou. Svedectvo o Kristovej sile, ktorá drží a dvíha Cirkev, musí presvitať cez celý náš život. Jas jeho sily bude tým silnejší, čím viac veriacich bude aktívne zapojených do Kristovho života, do života jeho Tajomného tela - Cirkvi.

13. Živými sa ukazujú farské spoločenstvá, kde sa kňaz dokáže podeliť o prácu, kde oslovuje, pozýva, organizuje život spoločenstva, kde sa nenechá znechutiť, keď mu práve niekto hneď nemôže alebo nedokáže pomôcť, kde aj samotný pastier verí, že Veľkňazom a kráľom ľudských duší je sám Ježiš Kristus. Farnosť, v ktorej kňaz neľutuje svoj čas obetovať pre jemu zverených, je potom ihneď charakteristická tým, že veriaci sa nepriečia prísť, pomôcť a budovať Cirkev. Je živou skúsenosťou mnohých farností, že pomôcť na väčšie akcie prídu radi aj tí, ktorí inak pravidelne nenavštevujú kostol. Vnútornou túžbou každého človeka je byť oceneným, mať účasť na živote spoločenstva, kam patrí, byť a cítiť sa v ňom užitočným, patriť k nemu ako k rodine.

14. Nepopierateľnou skutočnosťou je strata kontaktu s Bohom a s cirkevným spoločenstvom najmä u mnohých mladých kvôli nárokom práce a zhomom za materiálnym blahobytom. Avšak dá sa to aj inak. V každej farnosti sú rodiny, ktoré sú živým a presvedčivým dôkazom

toho, že radosť, ktorou obohacuje viera, je neporovnateľne úprimnejšia, ako materiálny blahobyt a prináša omnoho viac výhod pre telesnú ako aj duševnú pohodu človeka. Svedectvá takýchto rodín je naliehavo potrebné šíriť aj prostredníctvom médií.

15. Najvzdialenejšou a najneprístupnejšou skupinou pre naše spoločenstvá sú ľahostajní ľudia, ktorí sa *apriori* uzavrujú pred každým spoločenstvom a ktorí nechcú priznať potrebu patriť niekam, k niekomu. Táto skupina sa stáva čoraz početnejšou. Odzrkadľuje to nárast pochovaných zosnulých bez akejkoľvek pohrebnej rozlúčky, či už občianskej alebo cirkevnej, ak sú ich telesné pozostatky vôbec pochované (v skladoch pohrebných služieb je čoraz viac nevyzdvihnutých urien). Sklamania, nedôvera, životná tragédia, uzavretosť do svojho egoizmu – príčiny ich ľahostajnosti môžu byť pre nich veľmi zaťažujúce, a pre nás sú obrovskou výzvou priniesť svetlo evanjelia – Kristovu bezpodmienečnú lásku – tam, kde je najpotrebnejšia.

2. Synodalita - pozvanie k spoluúčasti kráčať spolu

16. V každej farnosti sú zabehnuté, pravidelné prejavy spoluúčasti veriacich na spoločnej ceste. Služba kostolníčky, kantora, lektorov, ministrantov, upratovacích skupín... Sú to nevyhnutné služby vykonávané v rámci spoločenstva, často bez finančnej odmeny. Poďakovanie a prejavy ocenenia za tieto osobné obety pre život farnosti nemôžu byť zabudnuté ani zo strany kňaza, ani zo strany veriacich.

17. Zapájanie sa mnohých veriacich do príprav a uskutočnenia mimoriadnych akcií, ako aj nečakané prejavy pomoci zo strany človeka, od ktorého by to spoločenstvo ani neočakávalo, poteší a dvíha kňaza, ale aj farníkov. Sú to vždy nové impulzy životodarného pôsobenia Ducha Svätého cez charizmy a vnuknutia, ktorými obdarúva jednotlivcov. V spoločenstvách, kde je v otvorenej komunikácii poskytnutý priestor realizácii osobných predstáv v organizovaní života farnosti, je viac spoločných aktivít a tie sú potom aj plodnejšie. Koordinácia otvorenej komunikácie a zosúladenie presadzovania slobody angažujúcich sa je náročnou úlohou pastiera, ktorý okrem rozlíšenia osobných chariziem, odborných poznatkov z oblasti komunikácie a skúseností, musí aj však dobre poznať svojich veriacich a ich osobnostné črty. Tieto poznatky sa dajú osvojiť len prítomnosťou v spoločenstve. Robiť rozhodnutia v konfliktných situáciách s obozretnosťou je vždy darom Ducha Svätého, Ducha jednoty.

18. Malomyseľnosť zablokuje každé dobré vnuknutie, chýbajúca dôvera voči spolupútnikom odsudzuje každú iniciatívu na neúspech. Mnohé spoločenstvá okúsili, že odovzdanosťou sa do Božej prozreteľnosti začaté diela priťahovali ďalších a ďalších spolupracovníkov. Vôľa priložiť ruku k dielu však rýchlo vyhasne tam, kde chýba slobodný a autentický štýl komunikácie, kde si len výhradne niektorí chcú presadiť svoje predstavy, kde sa neuzná právo Ducha Svätého viať tam, kde chce.

19. Existujú komunity, v ktorých je nedostatok ochotných veriacich prijať aj niektoré základné služby, najmä tie, ktoré si vyžadujú záväzok, pravidelnosť a zodpovednosť. Obava zo záväzkov a zo zodpovednosti je šíriacim sa javom a postojom v rôznych ustanovizniach našej miestnej cirkvi, za ktorými môže byť chýbajúca dôvera, duch závistlivosti a ohovárania, pochybnosti o tom, že sa nájde niekto, na koho sa bude dať spoľahnúť v prípade potreby. V týchto prípadoch spoločné kráčanie je v základoch narušené a potrebuje odhodlanie rázne zakročiť zo strany pastiera.

20. Zlepšiť spoluúčasť sa dá a je potrebné vo všetkých oblastiach farského života. Práca s deťmi a s mládežou, našou budúcnosťou, je primárna oblasť aj z hľadiska ich otvorenosti učiť sa a prijímať nové, hlboké myšlienky. Práca s nimi by však mala byť evanjelizačnou prácou a nie iba aktivitou na vyplnenie voľného času. Nebáť sa dialógu na ich úrovni o náboženských a duchovných témach, vovádzať ich do krásy modlitby a privádzať ich tak ku Kristovi.

21. Podobne je naliehavou úlohou práca s rodinami, aby sa naučili byť rodinnou cirkvou, miestom modlitby a školou dobrých vzťahov. Rodinné spoločenstvá dokážu ponúknuť referenčný bod, oporu a povzbudenie v krízových situáciách. Katechézy pre dospelých sú prostriedkom, ako predstaviť cirkev veriacim a zapojiť ich do jej života. Dobrovoľnícka starostlivosť o osamelých starých ľudí, zapojenie sa do manažmentu cirkevných infraštruktúr sú oblasti kde sú potrebné ľudské zdroje a kde môžeme ukázať, že sme spoločenstvom Božieho ľudu, ktoré je poháňané Kristovou láskou.

3. Synodalita - misijná cesta

22. Poslaním Cirkvi je nielen odovzdávať ľuďom Kristovu zvesť a jeho milosti ale aj prenikať a zdokonaľovať poriadok svetských záležitostí. Byť „soľou sveta“ preto vyžaduje zmenu zmýšľania, podľa ktorého má byť náboženský život len súkromnou záležitosťou a patrí výlučne do kostola. Živé spoločenstvá našej diecézy sú svedectvom toho, že kde sa vo vnútri žije jednota, tam je silnejšie vnímanie kultúrnych a sociálnych súvislostí prostredia a plodnejšia misijná práca na rôznych úrovniach spoločnosti.

23. Plodom pôsobenia Ducha Svätého týmto spôsobom, ako pozýva rozširovať jednotu, je duchovné obohatenie aj samotného spoločenstva nielen radosťou z úspechov, ale aj objavením svojej samotnej podstaty. Stagnáciu a dožívania ukazujú farské spoločenstvá, kde vo vnútri nefunguje komunikácia medzi kňazom a veriacimi alebo ani medzi veriacimi samotnými. Takéto komunity nedokážu byť príťažlivým svedectvom, naplniť svoju vlastnú podstatu a ani svoje poslanie byť „soľou sveta“. V rýchlo meniacom sa svete každé povolanie potrebuje neustále prehlbovanie. Byť kresťanom a pastierom tiež vyžaduje permanentnú formáciu, aby kňaz nebol len profesionálnym vykonávateľom toho, čo rubriky predpisujú a laici sa neuspokojili byť len formálnymi prijímateľmi sviatostí. Chceme veriace rodiny, ktoré na úrovni duchovného života budú náročné a k tomu potrebujeme vhodne pripravených duchovných vodcov.

24. Misijné poslanie nás pobáda objavovať nové obzory a prehĺbiť osobnú vieru a poznanie, aby sme dokázali viesť dialóg na rôznych úrovniach spoločnosti a tiež aby sme boli schopní vo svetle evanjelia posudzovať dianie okolo nás a preniknúť spoločenský život hodnotami kresťanstva. Pozitívnymi príkladmi takýchto iniciatív sú farské časopisy. V pozadí však musia stáť kresťanský intelektuáli žijúci svoju vieru úprimným presvedčením.

25. Formou apoštolátu veriacich intelektuálov sú v niektorých farnostiach aj besedy, kde pozvaný hlboko veriaci odborník podáva svedectvo o tom, ako ho práca, ktorej sa venuje posilňuje vo viere a ako prežívaním viery dokáže úspešnejšie napredovať v práci. Otázka kresťanskej výchovy a katolíckych škôl je veľmi podstatná, je misijnou roľou, na ktorej je práca namáhavá, ale nevyhnutne potrebná pre našu kresťanskú budúcnosť. Školy a škôlky v našej diecéze sú skutočne prínosom pre spoločnosť tam, kde ich za svoje vlastné pokladá veriaci ľud. Od kvality a obetavosti našich kresťanských ľudských zdrojov závisí aj úspešnosť našich misijných prostriedkov.

26. Neopomenuteľnou výzvou pre diecézu je pastorácia početných komunít rómskeho etnika a spoločenstiev veriacich maďarskej národnosti, ktorá tiež vyžaduje špecifický prístup, odhodlanosť a pripravenosť duchovných pastierov. Jednota partikulárnej Cirkvi bude autenticky sprítomnená, keď sa aj títo veriaci zhromaždia okolo oltára spolu so svojim pastierom a dostanú priestor zapojiť sa do spoločného slávenia prejavmi prvkov, ktoré sú pre nich charakteristické.

27. Meradlom úprimnosti ekumenického dialógu sa ukazuje, že popri spoločných modlitbových stretnutiach za jednotu kresťanov sa vytvárajú aj spoločné charitatívne diela a aj osobné priateľstvá medzi duchovnými rôznych kresťanských vierovyznaní.

28. Spoločenstvo Božieho Ľudu, ako sviatosťný znak jednoty Ľudstva, spontánnou ochotou vykonáva svoje poslanie ohlasovania Božej dobroty k trpiacim, chudobným a k väzneným. Charitatívne diela na báze dobrovoľníctva sa opäť javia ako aktívnejšie oproti inštitucionálne riadeným dielam, kde sa často vytratí evanjelizačný úmysel a stávajú sa akosi náhradou štátnych alebo neziskových organizácií pre poskytovanie sociálnych služieb. Pôsobením Ducha Svätého sa nájdu veriaci s rovnakými charizmami zameranými na určité poslanie. V tomto zmysle sa v diecéze rozbieha práca Máriinej légie v oblasti pastorácie vo väzniciach.

29. Otvorenosť vnuknutiam Ducha Svätého prináša nový elán do spoločenstiev a robí ich spôsobilými nájsť nové misijné cesty. Cirkev je súčasťou tajomstva Svätej Trojice, na jej pôsobenie treba hľadať v tejto súvislosti. Životnou silou tajomstva Trojjednosti je Láska, ktorá sa v smrti a zmŕtvychvstaní Ježiša Krista vyliala na Ľudstvo. Cirkev žije a bude žiť z Eucharistie, zo sviatosti Lásky.

4. Synodalita - konkrétne podnety

30. Správy zo synodálnych stretnutí uskutočnených vo farnostiach a spoločenstvách sú prameňom, z ktorého je možné čerpať podnety pre skutočné spoločné kráčanie vpred v diecéze. Nasledujúce body zachytávajú oblasti, ktoré sú najviac prítomné vo väčšine správ a môžu slúžiť pre aktuálnu reflexiu smerovania života Rožňavskej diecézy:

- viac využívať možnosti elektronických médií, ktoré sa osvedčili ako dobrý prostriedok počas pandémie
- organizovanie obedov s mladými rodinami, kde je priestor pre otvorené debaty o rôznych témach a rozšírenie týchto stretnutí na všetky vekové skupiny organizované v týždennom intervale
- veriaci negatívne vnímajú, že mnohí kňazi v ich farnostiach rezignovali na vyvíjanie nových aktivít a taktiež negatívne vnímajú aj opak, keď je farnosť pre kňaza len miestom osobnej sebarealizácie
- dôslednosť pri kontrole materiálov, ktoré sa ponúkajú v kostole, pretože mnohé nemajú „imprimatur“ a tak v skutočnosti slúžia pre zmätenie viery Ľudí ako jej posilnenie
- rodiny, v ktorých sú obaja rodičia prítomní na sv. omšiach so svojimi deťmi sú zdrojom pre život farnosti aj v ďalších generáciách, príklad oboch veriacich rodičov priťahuje deti byť taktiež aktívnymi
- doprevádzanie mladých manželov a starostlivosť o nich aj po svadbe (napr. exercície) a v tom istom duchu aj mladých po prijatí sviatosti birmovania
- takmer vo všetkých správach bola prítomná otázka okolo rómskej komunity, ktorí „sú marginalizovaní, voči ktorej vládne aj zo strany mnohých veriacich averzia a preto je nemožné, aby prichádzali na bohoslužby spoločne s ostatnými – je teda potrebné zvážiť aspoň jednu svätú omšu týždenne pre nich“ (cit.)
- priestor spoločenstva sa vytvára po sv. omši pred kostolom, kde sa veriaci zostávajú dlhšie zhovárať, zdieľať a každý prináša aj svoje podnety a skúsenosti zo sv. omše a čím skutočne žije
- následkom úbytku veriacich sú mestá, ktoré majú dve farnosti, podľa mienky veriacich už pripravené na zjednotenie v jednu farnosť, aby sa tak upevnilo jedno väčšie spoločenstvo a zjednotili aj aktivity oboch farností
- problémom sú často Ľudia na okraji spoločnosti, ktorí využívajú Cirkev, farnosť len ako prostriedok konkrétnej materiálnej pomoci – hlavne peniaze, ale o pomoc v

duchovnej oblasti nejavia žiadny záujem a takýto spôsob pomoci je podľa veriacich skôr „nevýchovou“ ako skutočnou reálnou pomocou

- keď sa oznámi konkrétny úmysel, na ktorý organizuje farnosť pomoc, sú veriaci viac ochotní štedrejšie aj rýchlejšie prispieť, keď je to potrebné a taktiež, keď ide o viditeľnú zmenu (oprava kostola, reštaurovanie umeleckých diel, obnovenie zariadenia kostola)
- ekumenizmus závisí vo veľkej miere od regiónu, v ktorom sa praktizuje, v niektorých farnostiach ekumenické snahy viedli k väčšiemu rozdeleniu a odcudzeniu veriacich oboch komunít, avšak u niektorých je ekumenizmus živým spoločenstvom viery, ktoré upevňuje aj vzťahy všetkých obyvateľov mesta alebo dediny
- Katolícke noviny sú prvkom, ktorý spája, pretože poskytujú najnovšie informácie z diania Cirkvi a uverejňujú aktuality, ktoré hýbu univerzálnou Cirkvou a skrze nich sa môžu o týchto udalostiach veriaci dozvedieť
- anonymita vo viere je problémom vo väčších farnostiach, kde viera je prežívaná ako súkromná návšteva kostola, kde veriaci nepoznajú zmysel spoločenstva, ktoré je potrebné pre život vo viere

5. Synodalita – odporúčania pastiera diecézy a ich aplikácia

31. Diecézny biskup, Mons. Stanislav Stolárik sa vo svojom liste „Slovo pastiera“ dňa 2. februára 2022 prihovril všetkým veriacim diecézy, kde zhrnul svoje výzvy na spoločné kráčanie synodálnou cestou konkrétne potrebné pre Rožňavskú diecézu. Základným prvkom má byť modlitba, ktorá má človeka vytrhnúť z hluku sveta a uviesť ho do ticha kontemplácie a prítomnosti s Bohom. Duch Svätý je Hýbateľom, ktorý pomôže ukázať správnu cestu a práve v tichu dokáže človek spoločne s druhými spoločne načúvať, čo nám On hovorí. Preto aj v rámci prebiehajúcej synody otec biskup nariadil modliť sa modlitbu k Duchu Svätému vždy na záver sv. omše, aby takto každý mohol byť aspoň malou časťou účastný na synodálnom procese.

32. Výzva aktívne sa zapojiť a mať spoluúčasť sa má vyjadrovať v spoločenstvách a začínať sa má od rodiny, ktorá sa má stať živou cirkvou v malom, aby sa práve v nej mohol obnoviť život viery, ktorý potom bude vyživovať farnosť a dovoľí jej napredovať. Rodina je miestom, kde sa viera odovzdáva z generácie na generáciu najbližším možným spôsobom, kde deti môžu na svojich rodičoch a starých rodičoch zakúsiť presvedčivé a živé svedectvo o Kristovi.

33. Správy z farností zachytávajú v hojnom počte účasť veriacich na modlitbe za synodu a to aj vo farnostiach, kde pre rôzne komplikácie nebolo možné dosiahnuť, aby farnosť mohla odpovedať na synodálne otázky. Tam, kde sa to podarilo sa modlitba stala pravidelnou časťou a začiatkom každého stretnutia, aby človek mohol v tichu uvažovať ako sa práve k nemu konkrétne prihovára Duch Svätý ako to aj sumarizuje bod 7.

34. Farnosti, ktoré aktívne pozvali k účasti na synodálnej ceste aj rodiny, mohli skrze ich svedectvo podať správu, že ak sa rodina skutočne obnoví vo viere, tak toto svedectvo má priamy dopad na život detí, ktoré ho čerpajú z prameňa viery rodičov a starých rodičov ako o tom pojednáva aj predchádzajúca 4. časť kapitoly.

III. Záver – zhodnotenie výstupov synodálneho procesu

35. Z napísaného vyplýva, že náš obraz o Cirkvi nie je vždy plnohodnotný. Chýba nám vyvážený pohľad, kde má miesto inštitúcia i charizma Cirkvi spoločne. Staršia generácia

bola viac formovaná autoritou pastierov samou v sebe, mladšia generácia dáva dôraz na blízkosť pastiera s láskavým srdcom. Vyžaduje sa od neho urobiť často prvý krok v ľudskej komunikácii so záujmom o ich život. Sprostredkovať zvesť evanjelia prichádza až ako druhý krok.

36. Sprievodným znakom života Cirkvi, ale aj spoločnosti je istá únava pri prežívaní liturgických slávení a vysluhovaní sviatostí, hoci Cirkev najviac žije z Eucharistie. Vysluhovanie sviatostí je v kríze práve pre nedostatok vzťahu k samotnej Cirkvi, pre neznalosť a tiež neschopnosť vnímať Cirkev ako posvätný priestor stretnutia sa s Bohom a časom jeho navštívenia. Je to podmienené chýbajúcim postojom viery, nádeje a lásky k Bohu a blížnemu. Identita povolania, ktorú mi Boh daroval v krste upadá do zabudnutia čím viac. Možno aj preto narastá problém nájsť dobre disponovaných krstných či birmovných rodičov.

37. Všetci cítime a dokazujú to aj postrehy veriacich, že Cirkev by sa mala stať náručou, miestom prijatia rodiny. Z postrehov veriacich vyplýva, že najočakávanejším modelom pre Cirkev, sa javí rodina a mystické Telo Kristovo. To predpokladá aj stretnutie v spoločensťve, ktoré je podstatným prvkom Cirkvi. Spoznať Pána uprostred spoločensťva bratov a sestier. Pri budovaní osobného rozmeru viery je veľmi potrebné, aby sa ukázali polia pôsobenia vo farnosti, kde by svetlo evanjelia za pomoci nášho svedectva a služby mohli prísť a účinne zúrodniť rozmanité oblasti spoločenského života i života samotnej farnosti. Spoločnosť a Cirkev sú totiž prepojené oveľa viac ako to bolo predtým čo sa týka dynamiky vzťahov aj keď sa to na prvý pohľad nezdá a skôr sa javí akoby si každá išla svojou cestou.

38. Potreba spoznať Pána uprostred spoločensťva bratov a sestier sa ukazuje ako najviac naliehavá voči mladým, aby sa medzi nimi a pastiermi vybudoval vzťah dôvery a Cirkev či farnosť nadobudla zmysluplné miesto pre ich život a realizáciu. Tiež je tento rozmer potrebné zohľadniť vo vzťahu k početnej rómskej komunite, ktorá je špecifická v prežívaní každodennosti a života viery. Potrebuje ohlasovanie evanjelia a celkovú formáciu života, od spoločenskej až po duchovnú.

39. Veľkou výzvou sa vo všeobecnosti ukazuje pretlmočiť pravdy viery novým jazykom uprostred kultúry dnešných čias. Nový jazyk v sebe zahŕňa schopnosť objaviť cestu k modlitbe a stretnutia Pána v nej, naučiť sa ho počúvať a nachádzať ho v Božom slove a reálne z neho čerpať. Zároveň nájsť stopy ako a kde už Boh pôsobí v živote ľudí takpovediac nesviatostnou formou. Jednoducho otvoriť sa pôsobeniu svetla a lásky jeho Ducha, ktorý aktívne pripraví cestu Pánovi do našich sŕdc.

40. Je našou úlohou ponúknuť zvlášť mladým, rodinám i starším ako aj každému špiritualitu založenú na Pánovom evanjeliu, na Evanjeliu jeho prítomnosti, niekedy ako alternatívu ale hlavne ako plnohodnotnú cestu života človeka, ktorá naplno rozvíja jeho rozum, city, túžby, vôľu, dary a talenty, zasahujúc integrálne celú osobu a jeho osobnosť. To všetko preto, aby sme dozrievali ľudsky i duchovne v Bohu, cítili, že máme svoje zmysluplné miesto v Cirkvi na základe povolania od samotného Pána a nakoniec, aby sme boli plodní v skutkoch lásky a naučili sa v sile Pánovho Ducha slúžiť blížnym. To by nás malo naplňovať aj opravdivou radosťou, že cez nás tak bude účinne pôsobiť Duch Boží, aby všetci našli spásu v Bohu Otcovi.

Pripravené v Rožňave dňa 13. júla 2022 menovanými koordinátormi synodálneho procesu v Rožňavskej diecéze ICLic. Michalom Jenčom, ThLic. Petrom Fabiánom a ICLic. Petrom Kovaličom v súlade s požiadavkami definovanými Prípravným dokumentom a *Vademecom*. Za Rožňavskú diecézu schválil a prijal Mons. Stanislav Stolárik dňa 14. júla 2022.

ICLic. Michal Jenča
*hlavný koordinátor a referent
synodálneho procesu v Rožňavskej diecéze*

✠ Mons. Stanislav Stolárik
rožňavský biskup

Príloha

Štatistický podklad k synodálnemu procesu v Rožňavskej diecéze

1. Koľko veriacich má Vaša diecéza?

Podľa údajov zozbieraných v r. 2021 je súčasný počet veriacich 183 799.

2. Koľko ľudí sa percentuálne zapojilo?

Vo väčšine prípadov išlo o aktívnych veriacich. Na základe prijatých správ z farností a údajov v nich uvedených ich percentuálne bolo 20 %.

3. Aký bol pomer zapojených spoločenstiev a farností, koľko bolo z miest a z obcí?

Celkovo výslednú správu odoslalo 24 farností a 4 spoločenstvá. Väčšinu tvorili farnosti v obciach (17), z miest menej (7).

4. Čo považujete za najväčšiu prekážku alebo ťažkosť synodálneho kráčania vo Vašej diecéze?

Pasívna spokojnosť so súčasným stavom, predsudky voči synodalite, ktorá je chápaná ako jednorazová akcia, ktorá nebude mať možnosť niečo v skutočnosti zmeniť.

5. Aké dôvody prevažujú u tých, ktorí sa nezapojili?

Rovnaké dôvody ako uvedené v odpovedi na predchádzajúcu otázku, k nim je možné pridať aj jazykovú bariéru u maďarsky hovoriacich veriacich.

6. Aký bol pomer klerikov a laikov / mužov a žien?

Pomer zapojených kňazov korešponduje s počtom prijatých správ zo synodálnych stretnutí vo farnostiach. Počet laikov je v odpovedi na otázku č. 2, približne 20 %. Podľa prijatých správ sa vo väčšom pomere zapojili do synodálnych stretnutí ženy.

7. Vedeli by ste uviesť aj priemerný vek zúčastnených?

V priemere 50-70 rokov.